

12. märts 2026

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-84/24

UAB „EM SYSTEM“ vs. AB SEB bankas, AS „Citadele banka“ Lietuvos filialas (sanktsioonide nimekirjas oleva isikuga seotud ettevõtte varade külmutamine)

2020. aastal lisas Euroopa Liidu Nõukogu valgevene kodaniku A.V.S-i sanktsioneeritud isikute nimekirja, regulatsiooni 765/2006 lisas 1. Järgmisel päeval külmutasid kaks Leedu panka Leedu ettevõtte EM SYSTEM varad, sest A.V.S-il oli 50% osalus selles ettevõttes. EM SYSTEM taotles Leedu kohtult varade külmutamise lõpetamist. Leedu ülemkohus esitas eelotsusetaotluse.

Euroopa Kohus leidis, et varade külmutamine vastavalt regulatsioonile 765/2006 katab ka rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad ettevõttele, kes ei ole nimekirjas juhul, kui neid vahendeid ja ressursse omab, valdab või kontrollib isik, üksus või organ, kes on nimekirja kantud. Selline tõlgendus on vajalik, et saavutada meetme eesmärk.

Euroopa Kohus märkis, et samal põhjusel tuleb „valdamist“ ja „kontrollimist“ tõlgendada laialt, võttes arvesse nii otsest kui ka kaudset vahendite ja ressursside kasutamise mõjutamist. Esiteks on vajalik, et sanktsioone kohaldataks võimalikult laiale isikute, rühmituste või üksuste ringile, et vältida nendest kõrvalehoidmist, ja teiseks, et tagada üllatusmoment ja meetmete kehtestamise kiireloomulisus. Seega on vaja tegutseda selgete kriteeriumite ja eeldustega asjaomaste juriidiliste isikute, üksuste või organite sisemise otsustusstruktuuri osas, et teha kindlaks, kas need kuuluvad isikule või üksusele või on nende kontrolli all ning sellest tulenevalt, kas ka nende rahalised vahendid ja majandusressursid on sama isiku või üksuse valduses või kontrolli all. Tuleb eeldada, et 50% osalus ettevõttes võimaldab kontrollida mitte ainult ettevõtet, vaid ka selle rahalisi vahendeid ja majandusressursse.

Euroopa Kohus lisas, et liikmesriikide ülesanne on kehtestada protseduur, mis võimaldab nii nimekirjas oleval isikul kui ka temaga seotud juriidilistel isikutel, üksustel ja organitel vaidlustada külmutamismeede ja vajaduse korral see tühistada. Selline eeldus peab olema ümberlükatav ning nii nimekirjas mitteoleval juriidilisel isikul, üksusel või organil kui ka nimekirjas oleval isikul peab olema võimalus see eeldus ümber lükata ja saavutada selle tulemusel rahaliste vahendite või majandusressursside külmutamise lõpetamine.

[Pressiteade](#) (inglise keeles)

[Otsus](#)

12. märts 2026

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-43/24

Shipova (taotlus muuta perekonnaseisuregistris sooandmeid)

Bulgaaria kodanik registreeriti sünnihetkel meessoost isikuna, kelle nimi, kaks isikukoodi ja isikut tõendavad dokumendid vastavad sellele soole. Ta elab Itaalias, kus on alustanud hormoonravi ja esitleb ennast nüüd naisena. Ta taotles Bulgaaria kohtutelt sünnitunnistuse muutmist, kohtud lükkasid ta taotluse tagasi. Bulgaaria ülemkohtu tsiviilkolleegiumi tõlgenduse järgi mõistetakse siseriiklikus õiguses sugu selle termini bioloogilises tähenduses, välistades soo, nime ja isikukoodiga seotud andmete muutmise. Seda õigustab avalik huvi, mis põhineb Bulgaaria ühiskonna moraalsel ja usulistel väärtustel. Bulgaaria kõrgeim kassatsioonikohus esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse.

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite kokkuvõtted põhinevad Euroopa Kohtu kodulehel avaldatud pressiteadetel. Vt ka https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7052/et/

Euroopa Kohus leidis, et liikmesriigi õigusakt, mis ei luba muuta oma kodaniku sooandmeid, kui ta on kasutanud oma õigust vabalt liikuda ja elada teises liikmesriigis, on Euroopa Liidu õigusega vastuolus. Euroopa Kohus rõhutas, et kuigi isikut tõendavate dokumentide menetlemine ja väljastamine on liikmesriigi pädevuses, peab seda pädevust teostama kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Isiku sooidentiteedi ja tema isikutunnistusel oleva sooandme erinevuse takistab liikumisvabaduse teostamist. Lahknevus võib paljudes igapäevastes olukordades, eelkõige isikusamasuse kontrollimisel, piiriülesel reisimisel või ametialastes tegevustes, kohustada isikut tõestama oma identiteeti või dokumentide ehtsust.

Euroopa Kohus märkis, et liikumisvabaduse piiramine on õigustatud siis, kui selle aluseks on objektiivne avalik huvi ja see on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega vastavalt Euroopa Liidu õigusele ja põhiõiguste hartaga tagatud põhiõigustele, eelkõige eraelu puutumatusele. See õigus kaitseb sooidentiteeti ja kohustab liikmesriike kehtestama selged, kättesaadavad ja tõhusad protseduurid sooidentiteedi õiguslikuks tunnustamiseks.

[Pressiteade](#) (inglise keeles)

[Otsus](#)

12. märts 2026

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-514/24

Magyar Telekom Nyrt. vs. Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke (sideteenuste lepingu täiendavate kuludeta lõpetamine)

2020. ja 2021. aasta otsustes tõlgendas Euroopa Kohus Euroopa Liidu õigust nii, et see välistab internetipaketi „nulltariifi” klauslid. Pärast neid otsuseid kohustas Ungari meedia- ja kommunikatsiooniamet elektroonilise sideteenuste pakkujaid muutma oma lepinguid, mis sisaldavad neid klausleid. Euroopa Liidu õiguse kohaselt on lõppkasutajatel õigus leping lõpetada ilma täiendavate kuludeta, kui pakkuja kavatseb seda muuta, välja arvatud teatud juhtudel, eelkõige kui muudatus on otseselt ette nähtud Euroopa Liidu või siseriikliku õigusega.

Magyar Telekom vaidlustas Ungari kohtutes riikliku ametiasutuse otsuse. Ettevõtte on seisukohal, et lepingute edasiste kuludeta lõpetamise õiguse erand kehtib mitte ainult juhul, kui lepingu muutmine on ette nähtud otseselt Euroopa Liidu või liikmesriigi seadusandlike aktidega, vaid ka laiemas tähenduses Euroopa Liidu või siseriikliku õigusega. Ungari ülemkohus esitas sellega seoses Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse.

Euroopa Kohus leidis, et kuludeta lõpetamise õigust kui erandit tuleb tõlgendada kitsalt ja kooskõlas eesmärgiga tagada lõppkasutajatele ühtne kõrge kaitsetase. Lõppkasutajal on õigus lõpetada lisakuludeta leping, mille ta on sõlminud elektroonilise side teenuste osutajaga, kui viimati nimetatud kavatseb seda lepingut muuta, et viia see leping kooskõlla tõlgendusega Euroopa Kohtu tõlgendusega.

[Pressiteade](#) (inglise keeles)

[Otsus](#)

12. märts 2026

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-465/24

SBK Art Limited Liability Company vs. Fortenova Group STAK Stichting, Open Pass Limited (Venemaa suhtes kehtestatud piiravad meetmed)

Euroopa Kohus leidis, et rahaliste vahendite külmutamine takistab täielikult ja tingimusteta isikul või üksusel või temaga seotud isikul või üksusel, kelle nimi on kantud määruse nr 269/2014, muudetud

rakendusmäärusega 2022/1354, I lisasse, teostada õigust osaleda aktsiasertifikaatide omanike koosolekul sertifikaadi alusel, mis asjaomasele isikule või üksusele kuulub, ja sellel koosolekul hääletada.

[Pressiteade](#) (inglise keeles)

[Otsus](#)